OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
Yksityisoikeuden yksikkö
Laura Määttänen

20.12.2018

Eduskunnan lakivaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS LAEIKSI AVIOLIITTOLAIN 4 JA 109 §:N MUUTTAMISESTA SEKÄ LAPSEN HUOLLOSTA JA TAPAAMISOIKEUDESTA ANNETUN LAIN 3 §:N MUUTTAMISESTA (HE 211/2018)

Lakivaliokunnan kokouksessa 17.12. esitettiin tarkennuspyyntö liittyen siihen, mitä ongelmia avioliiton mitätöimiseen liittyisi siinä teoreettisessa tilanteessa, että vihkimisoikeuden haltija olisi vihkinyt alaikäisen avioliittolaissa (234/1929) ja vihkimisoikeuslaissa (571/2008) säädettyjen velvollisuuksiensa vastaisesti tietoisena alaikäisyyden muodostamasta avioliiton esteestä (ks. lakivaliokunnalle 14.12.2018 toimitettu muistio).

Mahdollisuus mitätöidä avioliitto edellä mainitussa tilanteessa voisi tuoda mukanaan ongelmia, jotka koituvat vihittävien vahingoksi. Mitätöinnin haasteena on mm. puolisoiden aviovarallisuussuhteisiin ja mahdollisten lasten asemaan liittyvien kysymysten ratkaiseminen. Nämä kysymykset korostuvat tilanteessa, jossa vihitty pariskunta on luullut solmineensa pätevän avioliiton ja vihkijän virheen seurauksena tullut avioliiton mitättömyys tulisi ilmi vasta myöhemmin.

Avioliiton mitättömyydestä kärsisivät perheen heikommat osapuolet eli useimmiten vaimo ja mahdolliset lapset. Avioliittoon voidaan perustaa vaatimuksia, jotka voivat koskea esim. isyyttä, elatusta, perintöoikeutta, omaisuuden ositusta tai perhesuhteeseen perustuvia sosiaalisia oikeuksia. Mitätöityyn avioliittoon ei voida perustaa tällaisia oikeusvaikutuksia.